

PREBIVALSTVO

1. KAJ JE DEMOGRAFIJA?

Je statistično preučevanje sestave in rasti prebivalstva.

2. KAJ JE NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA?

Je naravni razvoj, je rast prebivalstva glede na smrtnost in rodnost.

3. KAJ JE SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA?

To je gibanje človeka v prostoru opredeljeno s selitvami in migracijami.

4. KAKO DOLOČIMO KONČNO ŠTEVILO PREBIVALSTVA?

Določimo ga kot rezultat naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva.

5. KAKO HITRO RASTE PREBIVALSTVO NA SVETU?

Čedalje hitreje narašča. V nekaj več kot treh desetletjih naj bi se podvojilo.

6. KAJ JE DEMOGRAFSKA EKSPLOZIJA?

Je hitra pomnožitev prebivalstva.

7. KJE SE ŠTEVILO PREBIVALCEV POVEČUJE IN KJE ZMANJŠUJE?

V revnih in nerazvitih državah se povečuje, v velikih in razvitih, pa znižuje, saj je naravni prirastek negativen.

8. KJE ŽIVI NAJVEČ LJUDI?

v aziji

9. KAJ JE NATALITETA, OZ RODNOST?

Je število živorojenih otrok na 1000 prebivalcev v enem letu, izražamo jo v promilih.

10. KAJ VPLIVA NA RODNOST?

Število mladih žensk, vojne, gospodarska razvitost, verska prepričanja, gospodarske krize,...

11. KAJ JE NAČRTOVANJE DRUŽINE?

Da ljudje načrtujejo svoje družine, število otrok, ... pri tem pogosto pomaga država s prebivalstveno politiko

12. KAJ JE PREBIVALSTVENA POLITIKA?

Je pomoč države družinam. Pri tem država rodnost spodbuja, ali pa jo omejuje.

13. KAJ JE ANTINATALITETNA POLITIKA?

Je politika usmerjena v zmanjševanje rodnosti

14. KAJ JE PRONATALIETNA POLITIKA?

Je politika usmerjena v povečevanje rodnosti.

15. KITAJSKA IN PREBIVALSTVENA POLITIKA.

Kitajska je v 70. letih omejila politiko na najprej dva nato pa na enega otroka na družino. Z različnimi spodbudami za starše z enim otrokom in z kaznimi za starše z več otroki so omejili rodnost, vendar so se pojavili novi problemi, kot naprimer čezmerno odločanje staršev za novega potomca.

16. KAKO DOBIMO POVPREČNO ŠTEVILO ŽIVOROJENIH OTROK?

Izračunamo, koliko otrok pride na eno žensko.

***17. KAJ JE PROSTA REPRODUKCIJA?

18.KAJ JE MORTALITETA ALI SMRTNOST?

Po številu umrlih v enem letu na 1000 prebivalcev. Izražamo jo v promilih.

19. KDAJ SE JE SMRTNOST PRIČELA ZMANJŠEVATI?

Po drugi svetovni vojni, ko smo množično pričeli uporabljati antibiotike, in druge dosežke na področju medicine.

20.KAJ JE SMRTNOST DOJENČKOV?

Številu umrlih otrok do enega leta starosti na 1000 prebivalcev. Izraža se v promilih.

21. KAKO SE GIBLJE SMRTNOST DOJENČKOV PO POSAMETNIH DRŽAVAH?

Etipoija 150 promilov, Slovenija 20 promilov.

22. KAJ JE NARAVNI PRIRASTEK?

To je razlika med mortaliteto in nataliteto v enem letu na 1000 prebivalcev.

23.POJASNI NARAVNI PRIRASTEK PO POSAMEZNIH KONTINENTIH.

Sirija: naravni prirastek je lahko visok, če je visoka rodnost in nizka smrtnost

Uganda: je nizek, če je nataliteta in mortaliteta visoka

Madžarska, Francija, Rusija, Slovenija: je negativen, če je rodnost nizka, smrtnost pa višja

24. KAJ JE TEORIJA DEMOGRAFSKEGA PREHODA?

To je teorija, ko poskuša razložiti povezavo med rastjo prebivalstva in gospodarskim razvojem. Znižanje rodnosti in smrtnosti povezuje z razvojem industrializacije in urbanizacije. Po tej teoriji gredo prebivalstva skozi več različnih faz razvoja.

25.POJASNI PRVO FAZO.

Rodnost in smrtnost sta zelo visoka (35) in zelo nihata, število prebivalcev se zato povečuje zelo počasi. To je veljalo skoraj za vso človeško zgodovino do leta 1750. obdobje nekoliko hitrejše rasti se je menjavalo z obdobji vojn, naravnih katastrof,..te prve faze ne najdemo nikjer več, saj je tudi v revnih državah rodnost višja od smrtnosti.

26.POJASNI DRUGO FAZO.

Rodnost je zelo visoka, smrtnost pa se zniža. Naravni prirastek postane tako zelo visok. To seje začelo po letu 1750 z industrijsko revolucijo, ki je zvišala življenjski standard. V tej fazi je nekaj držav, ki niso imele revolucije (Bolivija, Pakistan).

27. POJASNI TRETJO FAZO.

V tej fazi se rodnost zniža, smrtnost se pa tudi počasi znižuje. Naravni prirastek je vse manjši.

28. POJASNI ČETRTO FAZO.

Tu se upadanje smrtnosti in rodnosti počasi ustavi. Obe sta nizki, počasi nihata. Naravni prirastek je nizek, lahko celo negativen. V tej fazi so države razvitega sveta.

29.POJASNI PETO FAZO

to je faza smrtnosti. Naravni prirastek je negativen.

30. KAJ SO SELITVE ALI MIGRACIJE?

To so spremembe stalnega ali začasnega prebivališča predvsem iz gospodarskih razlogov.

31.KAJ JE EMIGRACIJA?

To je izseljevanje v tujino predvsem iz političnih razlogov.

32. KAJ JE IMIGRACIJA?

To je priseljevanje.

33.KAJ JE MIGRACIJSKA POLITIKA?

Je politika ki poskuša zaustaviti priseljevanje tujcev in odseljevanje svojih ljudi.

34.KDO SO AVTOHTONI PREBIVALCI.

To so prvotni prebivalci.

35.KDO SO ALOHTONI PREBIVALCI?

To so prebivalci, ki so po izvoru od drugod.

36.KAJ JE AKOMODACIJA?

To je prilagoditev, prilagajanje.

37.KAJ JE KULTURNA PRILAGODITEV?

Spada v drugo fazo prilagajanja okolju, pomeni pa da ljudje prevzamejo večji del kulture novega okolja.

38.KAJ JE ASIMILACIJA?

Je vključevanje v določeno okolje z prevzemanjem njegovih značilnosti, lastnosti

39.KAJ JE MIGRACIJSKI SALDO?

Je razlika med priseljevanjem in odseljevanjem iz posameznega kraja. Če je število priseljenih večje od odseljenih je pozitiven in obratno.

40.KATERI SO VZROKI ZA SELITEV?

Gospodarski, družinski, verski, politični, zdravstveni, klimatski...

41.EKONOMSKI ALI GOSPODARSKI RAZLOG JE.

Nekateri se preselijo zaradi službe, zaradi tega, ker iščejo delo, ker jih kraj, ali dežela ne more preživčjati, poskušajo izboljšati svoje materialne razmere.

42.KAJ JE BEG Z DEŽELE?

Preseljevanje v mesta.

43.KAJ JE BEG Z GORA?

Je preseljevanje z gora v doline.

44.KAJ JE BEG MOŽGANOV?

Je preseljevanje visoko izobraženih ljudi.

45.KATERI SO NEGOSPODARSKI VZROKI ZA SELITEV?

Politični, zdravstveni, družinski, klimatski, verski

46.KATERI O VERSKI VZROKI?

V časi protireformacije so se selili v nemčijo,..

47.POLITIČNI VZROKI?

Zaradi vojn in političnih nasprotij, recimo belogardisti in domobranci so se selili v Argentino.

48.KDO JE AZILANT?

Tisti, ki prosi za azil v drugi državi iz političnih razlogov.

49.STAROSTNA PIRAMIDA.

Je piramida v obliki grafikona, ki nam prikazuje starostno in spolno sestavo prebivalcev.

50.KAJ SO EKONOMSKI MIGRACIJSKI TOKOVI PO SVETU?

Preseljevanje v razvitejše države. V ZDA, Nemčijo, Švico, Kanado,...

51.KATERE SO OBLIKE SELITEV GLEDE NA PROSTOR?
Notranje zunanje, medkontinentalne..

52.OBLIKE SELITEV GLEDE NA PROSTOR
-stalne (izseljenci)
-začasne (zdomci)
-dnevne (vozači)

53.KDAJ PRIDE DO PRISILNE PRESELITVE
kadar je vzrok političen, npr vojna v nekdanji Jugoslaviji.

54.KDO SO BEGUNCI?
Udeleženci prisilnih selitev

55.KAJ JE DEJANSKO GIBANJE PREBIVALSTVA?
Je selitveno gibanje prebivalstva

56.KATERI SO TIPI DEMOGRAFSKIH OBMOČIJ?
-zgoditev sli koncentracija (mesta, središča)
-nespremenjenost ali stagnacij (primestna naselja, vasi)
-depopulacija (gore, prekmurje-Haloze)

57.KAJ JE KONCENTRACIJA PREBIVALSTVA?
Zgoditev

58.STAGNACIJA PREBIVALSTVA
število prebivalcev ostaja bolj ali manj spremenjeno

59.KAJ JE DEPOPULACIJA?
Zmanjševanje prebivalstva

60.KATERA SO DEMOGRAFSKO OGROŽENA OBMOČJA?
Tista,kjer je depopulacija

62.RAST PREBIVALSTVA
-ZDA počasna rast
-Kenija hitra rast
-Avstrija nazadovanje
-Švedska stagnacija

63.KAJ JE PROJEKCIJA PREBIVALSTVA?
Predvidevanje in napovedovanje prihodnjega razvoja prebivalstva

64. KAKO DELIMO SESTAVO PREBIVALSTVA?
Delimo na biološko in družbeno sestavo

65.KAJ JE BIOLOŠKA SESTAVA?
Rasna, spolna in starostna

66.KATERE SO SVETOVNE RASE?
Bela ali kavkazijska, črna ali negridna, mongoloidna ali rumena

67.KDO SO RASNI DROBCI?
To so tisti, ki odstopajo od rasnih skupin

68.KDO SO MEJNE RASNE SKUPINE?

To so skupine, ki so vmes med velikima rasnima skupinama.

69.KDO SO MEŠANCI?

To so ljudje, ki so mešani med dvema velikima skupinama

70.MEŠANCI SO:

-mestici (bela, rumena)

-mulati (bela, črna)

-zambi (rumena, črna)

71.KAJ JE RASIZEM?

Rasizem je nestrpnost do pripadnikov drugih ras.

72.RASNA DISKRIMINACIJA JE?

Je omejevanje pravic pripadnikom drugih ras.

73.KAJ JE SPOLNA SESTAVA PREBIVALSTVA?

Je piramida, ki nam prikazuje sestavo prebivalstva glede na spol

74.KAJ NAM POVE STAROSTNA STRUKTURA PREBIVALSTVA.

Katere starostne skupine prebivalcev imamo v eni državi.

76.KAKŠNO PIRAMIDO IMA MLADO PREBIVALSTVO?

Ima obliko piramide.

77.KAKŠNA JE PIRAMIDA ZRELEGA PREBIVALSTVA?

Je v obliki koša.

78.KAKŠNA JE PIRAMIDA STAREGA PREBIVALSTVA?

Ima obliko žare.

79.KAJ NAM POVE PRIČAKOVANA ŽIVLJENJSKA DOBA?

Pove nam koliko let bo v povprečju trajalo življenje na novo rojenega prebivalstva. Pri tem se najbolj jasno odražajo zdravstvene razmere v nekem okolju. Ponavadi jo podamo z dvema številka. Ena je za žensk ena pa za moške. (ženska doba je ponavadi okoli 7 let daljša)

80.KAJ SODI V DRUŽBENO SESTAVO PREBIVALSTVA?

Ekonomska, narodnostna, verska, izobrazbena,..

81.KDO SO AKTIVNI PREBIVALCI

So vsi ljudje, ki opravljajo poklic in za svoje delo dobivajo dohodke

82.KDO SO NEAKTIVNI PREBIVALCI?

So ljudje z lastnimi dohodki (upokojenci, študenti) in vzdrževano prebivalstvo (otroci, študentje)

83.KATERI SO SEKTORJI DEJAVNOSTI?

Primarni, sekundarni, terciarni in kvartarni

84.KAJ JE PRIMARNI SEKTOR?

Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo

85.SEKUNDARNI?

Rudarstvo, industrija, gradbeništvo in proizvodno obrt

86.TERCIALNI SEKTOR

promet, storitvena obrt, turizem, trgovina

87.KVARTARNI SEKTOR?

Kultura, prosveta, znanost, socialno skrbstvo, državna uprava, politične organizacije.

91. KAJ JE NARODNOST

To je pripadnost nekemu narodu

92.KAJ JE DRŽAVLJANSTVO

Je pravna pripadnost neki državi

93. KDO SO NARODNOSTNE MANJŠINE?

So deli narodov, ki živijo zunaj svoje države.

94.KAKŠNA JE JEZIKOVNA SESTAVA PREBIVALSTVA?

Na svetu je okoli 2700 jezikov. Ti se združujejo v večje skupine. Poznamo narode, ki govorijo več jezikov (švica) in jezik, ki ga govori več narodov (nemščina)

95.KATERA SO SVETOVNA VERSTVA

krščanstvo, islam, budizem

96.MANJŠA VERSTVA SO

hinduizem, šintuizem, plemenska verstva, neverujoči

97.PLEMENSKA VERSTVA SO:

so verstva v posebni skupinah, plemenih

98.VERSKE SEKTE SO

manjše skupine, ki izhajajo iz neke večje vere. Prirejena po njihovo

99.KDO SO ATEISTI?

Tisti, ki so brezbožniki, ne priznavajo boga

100.KDO SO NEPISMENI LJUDJE?

So ljudje, ki ne znajo brati, ne pisati